

Nr 368.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften; given Stockholms slott den 19 mars 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

förordning angående vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften.

Härigenom förordnas, att 1, 3 och 7 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföres statsmyndigheterna till följande avdelningar:

Fjärde avdelningen:

Rikets hovrätter; — — — skolöverstyrelsen; lantmäteristyrelsen; domänstyrelsen; lantbruksstyrelsen; stuteriöverstyrelsen.

Femte avdelningen:

vid Kungl. Maj:ts orden.

3 §.

I avseende på expeditionernas förseende med stämpel gäller, med de här nedan i 7 § nämnda undantag, denna tariff:

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
<i>Underrättelse</i> ----- gäldenär	—	—	—	—	<i>fri</i>	—	—	—	—	—
» i mål angående konkurs eller ackordsförhandling utan konkurs.....	—	—	—	—	<i>fri</i>	—	—	—	—	—
» angående beslut om vägrad ----- ----- vattenlagen.....	—	—	—	—	<i>fri</i>	—	—	—	—	—

7 §.

Från stämpelavgift enligt detta kap. är kronan befriad.
 Dessutom äro från stämpelavgift enligt detta kap. befriade:

lappar i mål, däri utländsk lapp äger del;
 person, som erhållit fri rättegång, beträffande bevis om beviljande av sådan förmån samt i fråga om expeditioner i målet;
 medellös person, då han författningsenligt styrker sin fattigdom eller den eljest är kunnig, dock att uti sådana mål, där tillämpning av lagen om fri rättegång kan komma i fråga, stämpelfrihet äger rum endast för de fall, att fri rättegång beviljats;
 nykterhetsnämnder, alkoholistanstalter och enskilda parter i mål och ärenden rörande tillämpning av vad särskilt är stadgat om behandling av alkoholister;

Denna förordning träder i kraft
 i vad den avser 3 § rubriken Pass och de ändringar i 3 § rubrikerna Bevis och Protokoll, vilka föranletts av lagen om fri rättegång, ävensom ändringarna i 7 §, dagen efter den, då förordningen enligt

därå meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling; dock skall utan hinder av bestämmelse i 7 § medellös part, som uti mål, anhängiggjort förenämnda dag, erhållit befrielse från erläggande av stämpelavgift på grund av fattigdom, vara bibehållen vid samma förmån under målets fortsatta handläggning och vid dess fullföljande till högre rätt, så framt han ej under tiden veterligen erhållit tillgångar, samt

rörande ändringarna i övrigt den 1 januari 1921.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 mars 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
 Statsråden: UNDÉN,
 THORSSON,
 OLSSON,
 SANDLER,
 NOTHIN,
 NILSSON,
 ERIKSSON,
 SVENSSON,
 HANSSON.

 Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson, anförde efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och jordbruksdepartementen:

3 § rubriken
 Pass.

På grund av bestämmelserna i § 8 mom. 1 i förordningen om frihamn den 15 november 1907 (nr 117) har Kungl. Maj:t den 23 september 1919 på förslag av generaltullstyrelsen och efter vederbörandes hörande fastställt frihamnsstadga, vilken trätt i kraft den 7 oktober 1919 (nr 626). Denna stadga innehåller i §§ 7 och 25, 8 och 27, 11 och 28, 14 samt 16 och 32 bestämmelser om skyldighet för fartyg vid trafik till och från frihamn att medföra respektive tullpass, årspass, hamnpass, bogserpass eller pråmsedel. Tullpass, varom sägs i § 36 tullstadgan den 1 juli 1904 (nr 35), skall hos vederbörande tullkammaravdelning uttagas för varje fartyg i allmänhet, då det avgår antingen från svensk tullhamn och under resan kommer att anlöpa

svensk frihamn eller från sådan frihamn med bestämmelse till svensk eller utländsk tull- eller frihamn. Dock kan tomt eller barlastat fartyg, för vilket i § 47 tullstadgan omnämnt årspass må utfärdas, få avgå från svensk tullhamn till svensk frihamn eller omvänt på endast sådant pass under iakttagande i tillämpliga delar av de för färd på dylikt pass mellan inrikes tullhamnar givna villkor och bestämmelser i övrigt. Vidare äger fartyg på resa från tullhamn till vidliggande frihamn eller omvänt att under vissa förutsättningar färdas på av vederbörande tullbevakningskontor upprättat hamnpass i stället för på tull- eller årspass. Utan något av nu nämnda pass men med ett av tullförvaltningen för år meddelat bogserpass, respektive en av tullbevakningskontoret för resa utfärdad pråmsedel kunna slutligen få för särskilda ändamål avgå huvudsakligen från frihamn till vidliggande tullhamn eller omvänt dels farkoster, som må användas för bogsering av fartyg mellan nämnda hamnar, mellan redd utanför frihamn och frihamnen eller inom frihamn, dels pråmar eller läktare, avsedda för forsling av gods antingen inom frihamn eller mellan frihamn och tullhamn, samt pontonkranar, ämnade att användas eller använda inom frihamn.

Dessa bestämmelser torde böra medföra en omredigering av den i 3 § av förordningen angående stämpelavgiften den 19 november 1914 (nr 383) intagna tariff, i vad den avser av tullmyndighet utfärdade pass för fartyg. Denna tariff upptager nämligen beträffande sådana pass endast huvudrubrikerna »fiskepass», »tullpass för utrikes sjöfart» och »tullpass för inrikes sjöfart eller s. k. årspass».

Generaltullstyrelsen har i samband med avgivande av förslag till nyss åberopade frihamnsstadga framlagt förslag till förordning innefattande en dylik omredigering. Därvid har styrelsen i frågan, huruvida de för resor till och från frihamn anbefallda pass borde beläggas med stämpelavgift och i sådant fall med vilka belopp, till en början anfört följande:

Generaltullstyrelsen.

»Vad rörer tullpass för färd från tull- till frihamn, torde, vid det förhållande att dylik sjöfart ävensom den varuforsling, vilken därvid må äga rum, i en del avseenden måste jämföras med trafik från svensk tullhamn till utlandet, det beträffande tullpass för utrikes sjöfart med annan farkost än öppen båt för närvarande bestämda avgiftsbelopp — en krona — kunna med visst fog påbjudas till uttagande jämväl i nu förevarande fall. Något uttalande i motsatt riktning synes för övrigt ej heller hava förekommit i samband med avgivande av något tidigare förslag till författning om trafiken till och från frihamn, ändock att motsvarande stadganden om skyldighet att medhava tullpass där förefunnits. Att ett uttagande

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 1 saml. 311 häft. (Nr 368.) 2

av stämpelavgift efter nyssberörda grunder bör äga rum jämväl vid fartygs resa å tullpass från frihamn till utlandet, framgår av stämpelförordningens nuvarande ordalydelse. Beträffande tullpass, utfärdadt för fartyg vid resa från frihamn till tullhamn inom riket, har redan i motiveringen till § 25 i förenämnda förslag till frihamnsstadga uttalats bland annat, dels att även sådant pass borde av praktiska skäl stämpelbeläggas på sätt om tullpass för utrikesfart vore bestämt, dels att en dylik stämpelbeläggning av närmare angiven orsak kunde förväntas ej bliva alltför kännbar för trafiken. Utöver en hänvisning till berörda uttalande må här allenast göras en erinran därom, att, för den händelse det med tullpass försedda, sannolikt i regel lastade fartyget avgått med sitt utländska oförtullade gods till den svenska tullhamnen från utländsk hamn i stället för från den i vissa hänseenden därmed likställda svenska frihamnen, det icke varit uteslutet, att för det pass, varmed fartyget skolat i den utländska hamnen förses, måst gäldas särskild avgift.»

I det uttalande, till vilket här hänvisas, har generaltullstyrelsen framhållit, att den ringa stämpelavgiften för tullpasset sannolikt icke bleve alltför kännbar för trafiken, med avseende bland annat därå, att vid resa från frihamn till tullhamn tullpass ej kunde förväntas bliva uttaget för annat än för resan befraktat fartyg i anledning av medgivandet för tomt eller barlastat fartyg att på sådan resa färdas å årspass; trafiken komme för övrigt, därest styrelsens förslag i sådant avseende bleve gillat, att i flera andra fall ej sällan undgå stämpelavgift, vars påbudande likväl icke skulle kunnat anses såsom alldeles oberättigat.

Angående denna tilltänkta frihet från stämpelavgift i en del fall har generaltullstyrelsen i anslutning till nyss återgivna motivering för ifrågasättande av stämpelavgift för tullpass vid frihamnstrafik yttrat som följer:

»De grundsatser, som här kommit till synes i fråga om stämpelavgifts utgörande för tullpass vid trafik till och från frihamn, nämligen att sådan hamn borde härutinnan behandlas såsom utländsk ort, behöver icke nödvändigtvis fullföljas därhän, att sådan avgift bleve påbjuden jämväl i fråga om övriga för dylik trafik i särskilda fall anbefallda fartygspass. Ty den sjöfart, för vilken sistberörda pass tilltänkts, är till sin art mera närställd inrikes än utrikes trafik. Sålunda skulle enligt den föreslagna frihamnsstadgan fartyg icke få färdas till och från frihamn på årspass, med mindre det vore berättigat till kustfart här i riket, samt fart på hamn- eller bogserpass och prämsedel vara i stort sett inskränkt till en och samma stads vattenområde. Utöver dessa skäl för fritagande av andra frihamnspass än tullpass från varje stämpelavgift torde följande förtjäna framhållas. Beträffande års- och bogserpass komme den jämförelsevis obetydliga inkomstökning, statsverket skulle undfå genom en stämpelbeläggning av dessa för år utfärdade pass — exempelvis enligt den för tullpass gällande tariff — att illa svara emot den olägenhet, som av stämpelförrättningen vållades dess tjänstemän och trafiken. Särskilt måste tillsynen därå, att eljest stämpelfritt årspass bleve vid vederbörande fartygs avgång till frihamn första gången under året belagt med stämpel, bliva besvärande. Vad

vidare angår hamnpass och pråmsedel, torde uttagande och redovisning av stämpelavgift därför sannolikt kunna förorsaka en del svårigheter, vid det förhållande att passens utfärdande måste — — — i annat trafikens intresse varda anförtrodd åt sådan avdelning inom tullförvaltningen, vilken eljest i allmänhet icke handhaver uppörd.»

I överensstämmelse med vad sålunda syntes lämpligt, hava i generaltullstyrelsen förslag till ändringar i stämpeltariffen intagits föreskrifter dels om utgörande av stämpelavgift för varje tullpass med för tullpass för utrikes sjöfart för närvarande bestämda belopp, dels om stämpelfrihet för samtliga övriga för frihamnstrafiken avsedda slag av fartygspass. I sammanhang därmed har tariffens uppställning i så måtto förändrats, att de förutvarande rubrikerna för fiskepass och tullpass sammanförts jämte de nytillkomna slagen pass under den gemensamma titeln »Pass, fartygs-» enligt uppgift dels för överskådlighetens skull dels för undgående av benämningen »tullpass» i fråga om andra passhandlingar än sådana, vilka i de egentliga tullförfattningarna bure denna beteckning, varförutom hänvisningar till berörda samlingstitel införts å lämpliga ställen i tariffen.

Över vad sålunda föreslagits av generaltullstyrelsen har i samband med införskaffande av utlåtanden över styrelsens förslag till frihamnsstadga tillfälle beretts såväl kommerskollegium som generalpoststyrelsen och ett flertal övriga ämbetsmyndigheter att inkomma med yttranden, den förstnämnda myndigheten efter hörande av vederbörande samman slutningar inom handeln och sjöfarten.

Någon erinran mot förslaget har emellertid ej i anledning därav eller eljest blivit hos Kungl. Maj:t framställd.

Generaltullstyrelsens föreliggande författningsförslag och vad till stöd för detsamma blivit anfört finner jag mig kunna helt biträda. Det synes mig alltså lämpligt, dels att i varje fall, då det mera omfattande fartygspasset »tullpass» prövats böra vid sjöväga frihamnstrafik anbefallas, sådant pass stämpelbelägges efter de grunder, som nu gälla för tullpass vid pass för utrikes sjöfart, dels att de för frihamnstrafiken föreskrivna enklare fartygspass, nämligen »bogserpass», »hamnpass», »pråmsedel» och det jämväl för trafik mellan tullhamnar avsedda stämpelfria »årspasset», må åtnjuta frihet från stämpelavgift, dels ock slutligen att stämpelförordningens tariff, i vad denna kommer att avse pass för sjöfarten, så uppställas, att samtliga sådana pass inordnas under huvudrubriken »Pass, fartygs-», till vilken å lämpliga ställen i tariffen göras hänvisningar.

Kommerskollegium, generalpoststyrelsen m. fl.

Departementets chefen.

I § samt
rubrikerna
Avskrift, Be-
vis (rörande
lantmäteri-
väsendet) och
Karta i 3 §.

1917 års lantmäterikommission har i skrivelse den 10 februari 1919 anfört huvudsakligen följande:

»Uti sitt huvudbetänkande den 30 november 1918 har 1917 års lantmäterikommission framställt vissa förslag, som måste medföra ändringar i förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen samt i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften. Dessa ändringar anhåller kommissionen att nu få närmare angiva. I sammanhang härmed finner sig kommissionen emellertid även böra föreslå vissa andra ändringar i förordningen angående stämpelavgiften, vilka icke direkt föranledas av kommissionens huvudbetänkande, men som kommissionen anser vara av behovet påkallade.

Förordningen angående expeditionslösen.

Förordningen angående stämpelavgiften.

I fråga om avskrift innehåller den i 3 § av gällande stämpelförordning in-
tagna tariff bland annat följande:

	1 avd.		2 avd.		3 avd.		4 avd.		5 avd.	
	kr.	ö.	kr.	ö.	kr.	ö.	kr.	ö.	kr.	ö.
Avskrift av lantmätares eller med honom i av- seende på behörighet till vissa förrättningar likställd tjänstemans förrättningshandlingar, ävensom av dylika handlingar från general- lantmäterikontoret och lantmäterikontoren i länen, varje ark	—	—	—	—	—	—	1	25	—	—
Avskrift annan, varje ark	—	50	—	50	—	50	1	—	1	—

Enligt 1 § höra till tredje avdelningen bland andra lantmäterikontor och lantmätare samt till fjärde avdelningen bland andra lantmäteristyrelsen.

Avskrifter av lantmätares förrättningshandlingar kunna utgivas såväl av förrättningsmannen själv som från lantmäterikontor och lantmäteristyrelsen. Ovan intagna bestämmelser kunna enligt kommissionens mening icke tolkas annorlunda, än att avskrift av sådana förrättningshandlingar, varom här är fråga, är stämpelfri, när avskriften utgives av lantmätare eller från lantmäterikontor, men att densamma, när den utgives från lantmäteristyrelsen, skall beläggas med stämpel. Denna tolk-

ning, som — — — vinner stöd av tidigare bestämmelser i ämnet, överensstämmer jämväl med gällande praxis.

Den stämpel av 1 krona 25 öre arket, som pålægges avskrifter av lantmätares förrättningsförhandlingar, vilka utgivas från lantmäteristyrelsen, är lika med den lösen, som enligt lantmäteritaxan den 23 december 1909 utgår för sådana avskrifter, när de utgivas av lantmätare eller från lantmäterikontor. Förhållandena verka sålunda dithän, att ifrågavarande avskrifter, av vilken myndighet de än utgivas, medföra samma kostnad för rekvirenten.

När kommissionen i det föregående föreslagit, att förstelantmätare icke vidare må uppbära lösen för avskrifter, har det icke varit kommissionens mening, att avskrift, som rekvireras från lantmäterikontor, skulle vara avgiftsfri. Enligt kommissionens åsikt bör avskrift, som utgår från lantmäterikontor, beläggas med stämpel jämväl när avskriften gäller förrättningshandlingar.

Beträffande stämpelns belopp i fråga om sådan avskrift av lantmätares förrättningshandlingar, vilken utgives från lantmäterikontor, synes följdriktigheten kräva, att detta sättes lika med det belopp, som avskriften skulle dragit i lösen, därest den utgivits av lantmätare. Sistnämnda belopp har i 54 § av kommissionens taxeförslag bestämts till 50 öre för sida.

Till detta belopp synes även böra fixeras den stämpelavgift, som jämväl framdeles bör erläggas för sådan avskrift av lantmätares förrättningshandlingar, vilken utgives av styrelsen. På sådant sätt vinnes alltjämt, att rekvirentens kostnad för avskrift av ifrågavarande slag blir densamma, från viken myndighet avskriften än utgives.

Kommissionen föreslår alltså, att i stämpelförordningen införes en föreskrift av innehåll, att av lantmätare utgiven avskrift av förrättningshandlingar är stämpelfri men att, när sådan avskrift utgives från lantmäterikontor eller lantmäteristyrelsen, densamma skall beläggas med stämpel till belopp av 50 öre för varje sida

Vad angår *bevis* stadgar stämpelförordningen i 3 §, att »bevis annat» skall förses med stämpel, då det utgives från lantmäterikontor. En rätt tolkning av denna bestämmelse synes böra föranleda till — vad för närvarande emellertid näppeligen torde iakttagas — att med stämpel skall förses bevis av förstelantmätare om granskning, som han på begäran av sakägare verkställt av arvodesräkning, vilken avgivits av lantmätare, samt bevis av förstelantmätare om sådana förhållanden, varom i länets lantmäterikontor förvarade kartor, handlingar eller register omedelbart lämna upplysning.

Kommissionen håller emellertid före, att dylika bevis böra tillhandahållas utan avgift. Särskilt gäller detta bevis om granskning av arvodesräkning. Rörande sådant bevis framgår av vederbörande departementschefs uttalande vid avlåtande till 1908 års riksdag av proposition angående omorganisation av förstelantmätartjänsterna, att hans mening var, att samma bevis borde tillhandahållas allmänheten utan kostnad. (Jfr prop. nr 63 till 1908 års riksdag sid. 50 och 51).

Enär såsom ovan nämnts nu berörda tvenne slag av bevis praktiskt taget äro de enda, som utgivas från lantmäterikontoren i länen, föreslår kommissionen, att bestämmelse meddelas om frihet från stämpel för alla bevis, som utfärdas från nämnda kontor.

I 3 § av förordningen angående stämpelavgiften stadgas, att *utdrag eller kopia av geometrisk karta* skall förses med stämpel till belopp av 50 öre. Denna bestämmelse gäller visserligen icke blott lantmätare, lantmäterikontor och lantmäteristyrelsen utan även samtliga andra myndigheter, som hänföras till tredje och fjärde avdelningarna under denna förordnings 1 §, men tillämpning av bestämmelsen torde dock, såvitt kommissionen kunnat inhämta, icke förekomma utom lantmäteriets förvaltningsområde.

Genom den ändring, som år 1917 gjordes beträffande 21 § i lagen den 27 juni 1896 om hemnansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring och som i realiteten medfört skyldighet för sakägare att bekosta två exemplar av karta, har ifrågasvarande bestämmelse fått sin största betydelse i fråga om kartor rörande avsöndring. Dessa kartor kunna, inberäknat dem, som upprättas av enskilda, antagas uppgå till 20,000 à 24,000 årligen. Sådana kartor, som av enskilda personer upprättas för avsöndring, skola emellertid icke stämpelbeläggas. Redan detta förhållande synes tala för, att jämväl sådan avsöndringskarta, som utgives av lantmätare, befrias från ifrågasvarande 50 öres stämpel. En dylik ändring står även i överensstämmelse med de strävanden, som gjort sig gällande för att underlätta avsöndringsinstitutets användning.

Därest bestämmelsen om 50 öres stämpel upphäves i vad angår avsöndringskartor, torde det icke vara skäl att bibehålla denna bestämmelse angående övriga kartor. I avseende å dessa medför bestämmelsen för statsverket en inkomst av högst 3,500 kronor, därav omkring 2,500 kronor torde härröra från kartor, som utgivas av lantmätare, och återstoden från kartor, som utlämnas från lantmäteristyrelsen eller lantmäterikontoren i länen.

Härtill kommer, att med lantmätare närstående tjänstemän, såsom statens lantbruksingenjörer, icke äro skyldiga att stämpelbelägga kartor, som av dem utgivas. Detta åligger icke heller mätningsman i stad.

Med avseende särskilt å stämpel å karta, som utgives av lantmätare, synes bibehållande av stämpel å varje exemplar av karta som utgives, i viss mån stå i strid med strävandena att genom anlitande av lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt åstadkomma spridning av kartor bland allmänheten.

På grund av vad sålunda anförts föreslår kommissionen, att bestämmelsen, att geometrisk karta skall åsättas stämpel till belopp av 50 öre, upphäves.

Beträffande *utdrag eller kopior av kartor, som utlämnas från generallantmäterikontoret*, stadgar 3 § i stämpelförordningen, att de skola förses icke blott med berörda 50 öres stämpel utan dessutom med stämpel, svarande mot den för annan dylik karta stadgade lösen. Sådant lösen finnes i gällande lantmäteritaxa för närvarande bestämd beträffande såväl kartor av lantmätare som kartor från lantmäterikontor. Det av kommissionen upprättade förslaget till lantmäteritaxa gäller däremot såsom ovan nämnts icke överlantmätare (= förstelantmätare) eller lantmäterikontor; och i del III av sitt huvudbetänkande (sid. 114) har kommissionen föreslagit, att förstelantmätare icke vidare må åtnjuta lösen för kopior av kartor.

Även här har det dock varit kommissionens mening, att hittillsvarande lösen för kopior (utdrag) av kartor från överlantmätarna eller lantmäterikontoren skulle ersättas med stämpel till belopp, svarande mot lösen.

Kommissionen föreslår därför, att den för generallantmäterikontoret upptagna

särbestämmelsen om stämpelbeläggning av kartor med mindre jämkning i ordalydelsen utsträcker att gälla jämväl lantmäterikontoren i länen.

I detta sammanhang föreslår kommissionen dessutom, att uttrycket 'general-lantmäterikontoret' dels utbytes mot 'lantmäteristyrelsen' såväl i sistberörda stadgande som i ovan nämnda bestämmelser angående avskrift dels ock uteslutes i fjärde avdelningen under stämpelförordningens 1 §. Berörda uttryck, varmed man i äldre tider närmast torde hava avsett lantmäteristyrelsens arkiv, återfinnes nämligen icke numera i gällande instruktion.»

Lantmäterikommissionen har med anledning härav upprättat förslag till kungörelse rörande ändring av 1 och 3 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften.

I utlåtande häröver den 15 februari 1919 har lantmäteristyrelsen förklarat sig icke hava något att erinra mot nämnda förslag.

Statskontoret har i utlåtande den 20 februari 1919 anfört:

»Vidkommande därefter förordningen angående stämpelavgiften den 19 november 1914, vill statskontoret ifrågasätta lämpligheten av att, såsom kommissionen föreslagit, stämpelavgiften för avskrift av lantmätarens förrättningshandlingar beräknas efter *sida* i stället för, såsom i förordningen för övrigt, efter *ark*.

Beträffande kommissionens förslag att bestämmelse måtte meddelas om frihet från stämpel för alla bevis, som utfärdas från lantmäterikontor, vill statskontoret endast erinra därom, att diariibevis, som utgivas från nämnda kontor, väl fortfarande böra beläggas med stämpel.

I övrigt har vad kommissionen i föreliggande framställning anfört och hemställt icke givit anledning till någon erinran från statskontorets sida.»

De av lantmäterikommissionen i nu förevarande skrivelse framställda förslag hava huvudsakligen föranletts av vissa förslag i kommissionens huvudbetänkande. Mot sistnämnda förslag har Kungl. Maj:t, på sätt framgår av proposition den 12 mars 1920, nr 235, icke funnit något att erinra. Jag får därför tillstyrka, att även de med desamma sammanhängande, nu framställda förslagen må vinna Kungl. Maj:ts bifall.

Vad angår de från huvudbetänkandet fristående förslagen till ändringar i stämpelförordningen synas desamma välgrundade och tillstyrkas även.

I likhet med statskontoret anser jag, att den föreslagna stämpelfriheten för bevis, som utlämnas från lantmäterikontor, icke bör avse diariibevis. Detta framgår emellertid av att diariibevis stämpelbelägges såsom bevis, annat. Däremot kan jag icke dela statskontorets betänkligheter mot att stämpelavgift för sådan avskrift av lantmätarens förrättningshandlingar, som utlämnas från lantmäterikontor eller lantmäteristyrelsen, skall be-

Departementss-
chefen.

räknas efter sida i stället för efter ark. Denna förändring synes mig vara god och välbetänkt samt ägnad att på ett noggrannare sätt avväga ersättningen i förhållande till expeditionens omfattning. Ehuru därigenom viss ojämnhet uppstår inom själva stämpelförordningen, vinnes överensstämmelse med bestämmelserna i den föreslagna nya lantmäteritaxan, enligt vilka för dylik avskrift, som lämnas av lantmätare, skall erläggas lösen för sida med samma belopp, som nu föreslagits skola utgå såsom stämpel, när avskriften erhålles från lantmäterikontor eller lantmäteristyrelsen.

Med anledning av lagen om fri rättegång förestagna ändringar i 3 § rubrikerna Bevis och Protokoll samt 7 §.

Liksom brottmålsvittnen erhålla sina bevis om vittnesersättning utan avgift, bör så även vara fallet i fråga om vittnen enligt lagen den 19 juni 1919 (nr 367) om fri rättegång, vilken lag trätt i kraft den 1 januari 1920. Uti lagen om ersättning till vittnen i brottmål den 4 juni 1886 (nr 44) finnes i 2 § bestämmelse om att beviset skall vara utan avgift; och stämpelförordningen innehåller föreskrift om stämpelfrihet för dylikt bevis. I lagen om fri rättegång finnes däremot ingen föreskrift, att vittnesbevisen skola lämnas utan avgift. I dess 14 § utsäges blott, att ersättning skall utgå efter *enahanda grunder och i samma ordning*, som stadgas angående ersättning till vittnen i brottmål. Ehuru här ej nämnes något om vittnenas bevis, så har dock lagen tolkats så, att vittnena skola ha sina bevis utan ersättning. Och uti de formulär till bevis om vittnesersättning, som av Kungl. Maj:t utsänts till domstolarna, har antecknats, att bevisen skola vara avgiftsfria. Det torde vara nödvändigt att i stämpelförordningen intaga en mera uttrycklig bestämmelse härom.

Angående skriftligt besked rörande beslut om ersättning till rättegångsbiträde i fri rättegång är i lagen om fri rättegång, 14 §, stadgat, att det skall vara utan avgift. Samma är enligt 4 § i lagen den 19 juni 1919 (nr 368) angående förordnande av rättegångsbiträde åt häktad förhållandet med besked om ersättning till dylikt biträde; och i stämpelförordningen finnes meddelad föreskrift om stämpelfrihet för sådant besked. För likformighetens skull har nu i 3 § stämpelförordningen även införts stadgande om stämpelfrihet för bevis åt biträde i fri rättegång.

Då fattigparten i fri rättegång erhåller alla protokoll och utslag gratis och även är berättigad att få sitt utslag verkställt utan kostnad, torde konsekvensen fordra, att han även erhåller nödvändiga laga-kraftbevis gratis. På grund härav har i 3 § stämpelförordningen upptagits stämpelfrihet för bevis å dom eller utslag, huruvida talan däremot fullföljts, såvida beviset utfärdas för fattigparten.

Då en fattigpart får sin ansökan om fri rättegång avslagen och han vill fullfölja talan däremot, bör honom beredas den lättnad, att han får protokollet härom stämpelfritt. Det kan eljest bliva svårt för honom att komma i tillfälle att klaga, ty ofta har han kanske ej råd att lösa protokoll. Och det står i full överensstämmelse med lagens anda och grunder, att sådana bliva stämpelfria.

Då ansökan om fri rättegång kan göras redan före målets anhängiggörande, men lagen blott omnämner befrielse från »stämpelavgift i målet», torde för undanröjande av varje tvekan därom, att beviset om sådan ansökans beviljande i varje fall är stämpelfritt, i 7 § böra upptagas ett uttryckligt stadgande härom.

Vad beträffar i 7 § förekommande stadgande om stämpelfrihet för medellös person, synes mig i anledning av vad de sakkunniga anfört i sitt betänkande rörande lagen om fri rättegång, nämnda stadgande böra modifieras sålunda, att i mål, där tillämpning av berörda lag kan ifrågakomma, stämpelfrihet icke må äga rum med mindre än att fri rättegång efter ansökan beviljats.

I fråga om övergångsbestämmelserna erinras om, att vid underätterna finnas många äldre mål, där fattigparten har lösen- och stämpelfrihet på grund av förut företett fattigbevis. Att här borttaga denna förmån bör icke komma i fråga, när målet kanske lider mot sitt slut och parten ej själv anser nödigt begära fri rättegång. Även i överätterna vila många mål, där fattigbevis företetts. Att i sistnämnda fall indraga denna förmån vore besvärligt både för överätterna och parten, då ju ansökan om fri rättegång skulle behöva göras i alla gamla mål.

I proposition den 13 sistlidne februari, nr 82, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga förslag till konkurslag, lag om ackordsförhandling utan konkurs m. m.

Då ett antagande av propositionen bör medföra ändringar i lydelsen av vissa delar i 3 § i förordningen angående stämpelavgiften, har jag i detta sammanhang låtit inom finansdepartementet utarbета förslag jämväl i sådant avseende.

De av mig sålunda förordade ändringarna i stämpelförordningen torde böra vinna tillämpning, i vad de föranledas av redan ikraftträdde

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 1 saml. 311 häft. (Nr 368.)

3

Med anledning av förslag till konkurslag m. m. föreslagna ändringar i 3 § rubrikerna Kallelsebreve, avgörelse, Meddelande, Protokoll och Underrättelse.

Tiden för de nya bestämmelsernas ikraftträdande.

författningar, omedelbart efter de nya bestämmelsernas utfärdande samt i övrigt den 1 januari 1921.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst ett i enlighet med vad han sålunda anfört upprättat förslag till vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften, hemställde departementschefen, att nämnda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Lidholm.